

KUNST IN CULTUUR

Rick Bakker - 5223652

NHL STENDEN DEELTIJD PABO

VOORWOORD

Geachte lezer,

Met trots presenteer ik u het verslag dat het resultaat is van mijn inzet, onderzoek en toewijding gedurende deze periode 'Kunst in Cultuur'. Het is voor mij een waar genoegen om dit werk met u te delen en u een kijkje te geven in de kennis en ervaring die ik heb opgedaan.

Het tot stand brengen van dit verslag zou niet mogelijk zijn geweest zonder de steun en begeleiding van verschillende mensen. Allereerst wil ik mijn docent(en) bedanken voor hun waardevolle kennisoverdracht, bemoedigende woorden en begeleiding gedurende het gehele proces. Hun inzet heeft mij geïnspireerd en mij geholpen mijn grenzen te verleggen.

Daarnaast ben ik dankbaar voor de ondersteuning van mijn medeleerlingen en vrienden, die mij hebben gesteund tijdens dit leertraject. De discussies, brainstormsessies en samenwerking hebben mijn perspectief verbreed en mij geholpen om te groeien als individu.

Ik hoop dat dit verslag inzicht geeft in het onderwerp waarover ik heb geschreven en inspireert om verder te verkennen en te leren.

Met vriendelijke groet,

Rick Bakker

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	1
1. Inleiding	3
2. Beschrijving leergebied	4
3. Gegeven lessen	6
3.1. Les Beeldend.....	6
3.2. Les Drama	9
3.3. Les Muziek	13
4. Reflectie	16
4.1. Hoe dragen de lessen bij aan de creativiteit van de kinderen?	16
4.2. Hoe dragen de lessen bij aan de kerndoelen?	16
4.3. Concrete leerpunten voor mijn toekomst.....	17
Nawoord	18
Bibliografie	19

1. INLEIDING

Beste lezer,

Dit portfolio is het resultaat van een leerzame ontdekkingsreis, waarin ik me heb laten inspireren door de vanuit school geboden opdrachten en ook vanuit mijn eigen plezier in de kunstvakken.

Dit portfolio is vormgegeven rondom de uitgevoerde opdrachten:

Hoofdstuk 2, "Beschrijving leergebied", geeft een gedetailleerde uitleg van het leergebied kunstzinnige vorming. Hierin worden concepten, doelstellingen en leerdoelen besproken. Het biedt een basis voor het begrijpen van de gegeven lessen en de reflectie die later in het document worden besproken.

Hoofdstuk 3, "Gegeven lessen", belicht specifieke lessen binnen het leergebied. Er worden drie lessen behandeld, respectievelijk Beeldend, Drama en Muziek. Elk van deze lessen wordt in afzonderlijke secties besproken.

Hoofdstuk 4, "Reflectie", biedt ruimte voor zelfreflectie en evaluatie van het leerproces. Hier worden inzichten, ervaringen en eventuele uitdagingen besproken die zijn opgedaan tijdens het lesgeven en leren binnen het leergebied. Reflectie is van cruciaal belang om het onderwijs te verbeteren en nieuwe inzichten te verkrijgen.

Tot slot wordt in de bibliografie een lijst met gebruikte bronnen vermeld om verdere studie en onderzoek naar het leergebied mogelijk te maken. Het is een waardevolle bron voor leraren, studenten en andere geïnteresseerden die zich verder willen verdiepen in het betreffende leergebied.

Veel leesplezier toegewenst.

Met vriendelijke groet,

Rick Bakker

2. BESCHRIJVING LEERGEBIED

Volgens het Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek (2022a), speelt cultuuronderwijs een belangrijke rol in de ontwikkeling van kinderen, waarbij ze hun creatieve talenten kunnen ontplooien en de waarde van kunst leren begrijpen. Zij stellen dat cultuuronderwijs ten doel heeft kinderen bewust te laten leren over en door middel van kunst, erfgoed en media, met gerichte instructie. Ze verwerven op deze manier kennis over verschillende kunst disciplines, cultureel erfgoed en mediakunst. Bovendien leren ze hoe ze deze disciplines kunnen gebruiken als expressie- en communicatiemiddel, terwijl ze technieken, denkvaardigheden en een open houding ten opzichte van cultuur ontwikkelen.

Het Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek geeft in hun publicatie uit 2022 aan dat leerlingen op een velerlei aan verschillende manieren kunnen leren. Ze kunnen actief bezig zijn door zelf kunstwerken te creëren en betekenis of emotie over te brengen via beeld, geluid, tekst en beweging. Daarnaast leren ze door te kijken en te luisteren naar culturele uitingen, door cultuurbezoeken te brengen en door te lezen. Dit stelt hen in staat om een eigen mening te vormen. Leerlingen oefenen op basis van cultuuronderwijs met reflecteren, zowel op hun eigen werk en als op dat van anderen.

Onderwijs in kunst, cultuur en erfgoed speelt een waardevolle rol in zowel algemene als persoonlijke ontwikkeling. Het stelt leerlingen in staat kennis, houding en vaardigheden te verwerven op het gebied van muziek, dans, drama, beeldende kunst, literatuur en cultureel erfgoed. Ze leren niet alleen kunst te creëren en ervan te genieten, maar ook om kritisch te reflecteren op hun eigen werk en dat van andere kunstenaars. Dit stelt hen in staat om een kritische houding aan te nemen ten opzichte van culturele uitingen, deze te interpreteren en in een breder perspectief te plaatsen. Bovendien dient onderwijs in kunst en cultuur als een voorbereiding op verwante vervolgstudies in het mbo, hbo en wo voor leerlingen die verder willen en kunnen gaan.

In elke klas zitten leerlingen die talent hebben voor of plezier beleven aan allerlei facetten van de kunst. Leerlingen leren door te doen hun interesses en talenten te ontdekken en te ontwikkelen. Succeservaringen geven leerlingen zelfvertrouwen en trots. Ze leren zich op een kunstzinnige manier uit te drukken en om te gaan met emoties en gevoelens. Door middel van verbeelding gaan leerlingen individueel of samen met anderen op zoek naar hun eigen identiteit en persoonlijkheid en leren ze hoe ze zich verhouden tot anderen. Onderwijs in kunst en cultuur biedt een veilige omgeving voor onderzoek en experimenten. De opgedane vaardigheden in reflectie helpen leerlingen ook in andere situaties.

Persoonlijk vind ik het mooi om eerder geleerde pedagogiek terug te zien komen in de theorie die achter dit vak schuilgaat. Zo zie je maar dat pedagogiek vooral een doorlopende lijn is en niet per sé vakspecifiek is. Lopez-Garrido (2023) stelt dat hiervoor de theorie 'Self-Efficacy' van neuropsycholoog Albert Bandura van toepassing is. Deze theorie stelt dat mensen geloven in hun vermogen om hun functioneren en gebeurtenissen die hun leven beïnvloeden te controleren.

Tot dusverre leek het artikel vooral de voordelen van kunsteducatie te belichten, maar helaas schuilen er kritiekpunten. Het Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek (2022b) geeft aan dat veel beweringen over mogelijke positieve effecten van kunstonderwijs vaak zijn gebaseerd op schijnverbanden. Ze geven aan dat er veel verbanden worden geconstateerd, maar men moeite heeft om hier een causaal verband in te vinden. Er wordt dan bijvoorbeeld onvoldoende rekening gehouden met factoren die verstoren of versterken.

Dit maakt het voor mij als toekomstig leerkracht lastig om een standpunt in te nemen over de plaats van kunst in het onderwijs. Het zou mij helpen als er in de toekomst meer kwantitatief onderzoek over dit onderwerp gedaan zou worden, waaruit eenduidige en reproduceerbare resultaten naar voren komen. Dit zou maken dat ik met geruster hart een bepaalde afweging kan maken en idealiter kunst en creatie vaker op de voorgrond zou kunnen zetten, waarbij ik weet dat het een positief effect heeft op mijn leerlingen.

Het is daarom van cruciaal belang om het kaf van het koren te scheiden. Een bron van academici gelieerd aan de OESO wordt nu eenmaal gemakkelijker als zijnde betrouwbaar bevonden dan een bron van relatief onbekende auteurs van een minder gerenommeerd instituut.

Zo benadrukken onderzoekers Winner et al. (2013) in hun OESO-publicatie het belang van muziekonderwijs vanwege de positieve effecten op verschillende aspecten van ons leven. Volgens hun bevindingen draagt muziekonderwijs bij aan de verbetering van luistervaardigheid en gehoor, wat op zijn beurt een gunstige invloed heeft op taalvaardigheden, zoals lezen, schrijven en het leren van vreemde talen.

Daarnaast hebben zij een duidelijk verband vastgesteld tussen het bespelen van muziekinstrumenten en de ontwikkeling van ruimtelijk inzicht. Bovendien hebben zij ook een verband gevonden tussen drama, taalvaardigheid en sociale vaardigheden.

Deze bevindingen benadrukken de waarde van muziekonderwijs als een integraal onderdeel van het onderwijscurriculum, omdat het niet alleen de artistieke expressie bevordert, maar ook een breed scala aan cognitieve en sociale vaardigheden versterkt die essentieel zijn voor de persoonlijke en academische groei van individuen.

Ik zie kansen om drama en andere vormen van creativiteit in mijn lessen te integreren. Dit stimuleert de taalvaardigheid en sociale vaardigheden van mijn leerlingen. Met dramatische scènes kunnen de leerlingen zichzelf uiten, oefenen ze te improviseren en leren ze beter verhalen te vertellen, wat hun taalontwikkeling en communicatieve vaardigheden ten goede komt. Bovendien versterkt samenwerking en interactie in dramatische situaties de sociale vaardigheden van mijn leerlingen.

Als leerkracht is het mijn taak om een brede basis aan vaardigheden en competenties te bieden aan mijn leerlingen. Door muziek- en dramaonderwijs in mijn lessen op te nemen, creëer ik een verrijkende leeromgeving waarin mijn leerlingen zich niet alleen artistiek kunnen ontwikkelen, maar ook belangrijke academische en sociale vaardigheden kunnen verwerven.

Door het Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek (2022b) wordt de notie gemaakt dat er weinig regels en voorschriften zijn voor kunstonderwijs. Dit maakt dat individuele opvattingen vaak bepalend voor de praktijk. Wat jij als leraar gelooft dat goed is voor je leerlingen bepaalt welke kennis, vaardigheden en houdingen je overdraagt en welke niet.

Ik vind het belangrijk om hier rekening mee te houden. Kijkende naar mijn eigen eerdere ervaringen met kunstzinnige vakken op zowel de basis- als middelbare school, heb ik nu eenmaal weinig affiniteit met de 'standaard' knip- en plakwerkjes. Daarmee wil ik niet impliceren dat ik niet houd van het kunstzinnig bezig zijn. Ik heb altijd enorm genoten van het werken met bijvoorbeeld hout, en kan tot op de dag van vandaag fantastisch blij worden van de geur van smeltende tin (lees: van solderen). Kunst hoeft niet altijd te gaan over de klassieke werkjes, maar kunnen op veel verschillende manieren vorm krijgen. In mijn pubertijd heb ik mijzelf leren programmeren. Klassiek zou men dit een bèta-vak noemen, maar ook het schrijven van code om hiermee tot een werkend geheel te komen, zou ik zien als een zekere mate van creativiteit.

Als leerkracht maak je zelf afwegingen: hoe geef jij inhoud aan het misschien wel breedste schoolvak? Het is belangrijk om bewust te zijn van je eigen opvattingen en te waken voor de kwaliteit van je eigen leerarrangement.

3. GEGEVEN LESSEN

3.1. LES BEELDEND

Stageschool: Sint Nicolaasschool	Student: Rick Bakker	Moduleperiode:2
Mentor: Arnoldus van der Werff	Groep: 5	Aantal kinderen: 25
Korte omschrijving van de activiteit: Het maken van unieke uitgeknipte mensfiguren.	Ontwikkelingsgebied/Vakgebied: Beeldende kunst	Datum:15-06-2023

Betekenenissen	Beginsituatie	Doel en activiteit(en)
<i>De aan te bieden activiteiten hebben naar mijn idee de volgende betekenis voor kinderen.</i>	<i>Beschrijf zo nauwkeurig mogelijk wat de kinderen al weten en kunnen. Leg hierbij de relatie met het doel van de activiteit. Raadpleeg je mentor.</i>	<i>Geef concreet aan wat de kinderen aan het eind van de activiteit beheersen Formuleer het doel SMART</i>
<p>Betekenis:</p> <p>Deze beeldende les viert de kracht van creativiteit door uit te dagen om vrijuit te experimenteren met verschillende materialen en technieken. Het draait om het proces van creëren, het stimuleren van verbeeldingskracht en het ontdekken van unieke expressieve vermogens. Laat je creativiteit de vrije loop!</p>		
<p>Beginsituatie:</p> <p>De leerlingen zijn bekend met het uitknippen van figuren maar hebben deze opdracht nog niet eerder gemaakt. Ze zullen kennis maken met het uitknippen van zelfgemaakte personen en zullen tijdens deze les ontdekken dat wat ze ook maken , alles is goed zolang het binnen het doel blijft.</p>		
<p>Doel:</p> <p>Voor het einde van mijn les hebben alle leerlingen een figuur uitgeknipt en ingekleurd.</p>		
<p>Persoonlijk leerdoel:</p> <p>Ik wil een goed klassenmanagement realiseren.</p>		
<p>Gebruikte bronnen: (boeken, naslagwerken, methoden)</p> <p>Methode : Laat maar zien</p>		

Ontwerp			
Tijd	Ontwerp van de activiteit	Didactische werkvormen en leerling-activiteiten	Organisatie en middelen
15 min	<p>Inleiding:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.) Ik vertel de regels van mijn les <ul style="list-style-type: none"> - Is er een vraag, dan steek je je vinger op - Ik loop rondjes en ondersteun waar nodig - Ik ga niet helpen met tekenen of knippen 2.) We beginnen de les met het bekijken van een foto uit de methode laat maar zien. 3.) We gaan klassikaal in gesprek over wat ons opvalt aan deze foto. 4.) Ik vertel wat we gaan doen tijdens deze opdracht: <ul style="list-style-type: none"> - We gaan werken in een stappenplan van 5 stappen. Deze stappen plak ik op het bord. - We gaan twee personen tekenen op a4 papier. - 1- We vouwen het papier doormidden - 2- We tekenen de personen - 3- We knippen deze personen uit - 4- We gaan deze personen inkleuren - 5- We maken er een kunstwerk van (achtergrond maken) - 6- We plakken de personen op de achtergrond. - Alle personen zijn goed, het maakt niet uit hoe je ze inkleurt of uitknipt als het maar naar voren komt dat het een persoon is. - Benoemen verschillen: dik dun wel of geen benen groot klein kleurverschil enz. 5.) Ik laat de helpers het materiaal uitdelen en we starten de opdracht. 	<p>De leerlingen zitten aan hun eigen tafel en luisteren naar mijn uitleg en stellen vragen waar nodig.</p>	<p>Digibord</p> <p>Foto als voorbeeld</p> <p>Stappenplan</p> <p>A4 papier</p> <p>Kleurpotloden</p> <p>Scharen</p> <p>Lijm</p>
30 min	<p>Kern:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.) De leerlingen gaan zelfstandig aan het werk maar mogen wel binnen hun tafelgroepje overleggen en brainstormen over ideeën. 2.) Wanneer de leerlingen klaar zijn leveren ze hun uitgeknipte en ingekleurde poppetjes in met hun naam erop. 3.) Hierna mogen de leerlingen een a4 papier pakken en een vrije tekening maken. 4.) Ik neem al het werk in en bekijk of de leerdoelen behaald zijn per leerling. 	<p>De leerlingen gaan zelfstandig aan het werk met de opdracht en overleggen waar nodig met hun medeleerlingen binnen hun tafelgroepje.</p>	<p>Digibord</p> <p>Foto als voorbeeld</p> <p>Stappenplan</p> <p>A4 papier</p> <p>Kleurpotloden</p> <p>Scharen</p> <p>Lijm</p>

	<p>Afsluiting:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.) Ik stop de les en dank de leerlingen voor hun aandacht en inzet. 2.) Ik laat een aantal voorbeelden zien van de gemaakte werkjes. <ul style="list-style-type: none"> - Ik vraag de leerlingen goede punten te benoemen van het gemaakte werk. 3.) Ik ga overleggen met de leerlingen hoe de achtergrond eruit mag zien. <ul style="list-style-type: none"> - Zwembad - Klaslokaal - Sporthal - Festival 4.) Ik vraag de leerlingen feedback over mijn gegeven les 	<p>De leerlingen zitten aan hun eigen tafel en luisteren naar de afsluiting en geven positieve feedback op het gemaakte werk.</p>	<p>Gemaakte opdrachten</p>
--	--	---	----------------------------

Feedback mentor/begeleider en gesprekspunten met student

Rick, je hebt een geweldige les gegeven die de leerlingen uitdaagde en tot prachtige resultaten leidde. Je instructies waren duidelijk en de regels die je aan het begin van de les gaf, zorgden ervoor dat de leerlingen weinig vragen hadden aan het einde van de instructie. Je voorbereiding was uitstekend, waardoor ik goed kon observeren. De leerlingen deden actief mee en waren volop bezig met creatieve activiteiten. Blijf op deze manier doorgaan!

Evaluatie en reflectie door student

Evaluatie van de activiteit

1. Heb je het doel van de activiteit wel/niet bereikt? Licht dit toe.

Ja, alle leerlingen hebben figuren getekend, ingekleurd en uitgeknipt. Opplakken op achtergrond is gedaan in een vervolgles.

Reflectie op de activiteit

1. *Terugblik: wat is er gebeurd?*
2. *Bewustwording: wat vond ik hierin belangrijk?*
3. *Besluit: wat zijn alternatieven voor een vervolgactiviteit?*

- 1) Alle leerlingen waren actief bezig tijdens mijn les. Ze waren zichtbaar met plezier aan het werk.
- 2) Ik vond het belangrijk om leerlingen te motiveren en ze voorzag van voortdurende feedback. Ik wilde ze niet te veel aan het handje houden en de creativiteit stimuleren.
- 3) Voor een vervolgles zal ik op zoek gaan naar een vergelijkbare les rondom een ander thema.

<i>Reflectie op het persoonlijk leerdoel</i>
<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Wat is er gebeurd?</i> 2. <i>Wat vond ik hierin belangrijk?</i> 3. <i>Wat betekent dit voor je (volgend) persoonlijke leerdoel?</i> <ol style="list-style-type: none"> 1) <i>Doordat ik heldere regels heb opgesteld tijdens de les was de betrokkenheid hoog en werden er relatief weinig vragen gesteld.</i> 2) <i>Ik vond het belangrijk om vragen pas na de uitleg te beantwoorden.</i> 3) <i>Ik wil dit verder verdiepen om mijn niveau te verhogen.</i>

3.2. LES DRAMA

Stageschool: Sint Nicolaasschool	Student: Rick Bakker	Moduleperiode: 2
Mentor: Jozé Koorenhof	Groep: 1/2B	Aantal kinderen: 18
Korte omschrijving van de activiteit: De leerlingen gaan ziekte uitbeelden.	Ontwikkelingsgebied/Vakgebied: Drama	Datum: 16-02-2023

Betekenenissen	Beginsituatie	Doel en activiteit(en)
<i>De aan te bieden activiteiten hebben naar mijn idee de volgende betekenis voor kinderen.</i>	<i>Beschrijf zo nauwkeurig mogelijk wat de kinderen al weten en kunnen. Leg hierbij de relatie met het doel van de activiteit. Raadpleeg je mentor.</i>	<i>Geef concreet aan wat de kinderen aan het eind van de activiteit beheersen Formuleer het doel SMART</i>
<p>Betekenis:</p> <p>Bij drama gaan leerlingen thema's uitbeelden en (na-)spelen, zoals onderwerpen uit het dagelijkse leven, vrienden, actualiteiten, verhalen en gedichten, natuur en seizoenen. Hierdoor leren leerlingen zich beter te uiten en te presenteren. (<i>Drama</i>, z.d.)</p>		
<p>Beginsituatie:</p> <p>We hebben vorige week uitbeelden al geoefend.</p>		
<p>Doel:</p> <p>De leerlingen beelden allemaal 'ziek zijn' uit voor het einde van de les.</p>		

Persoonlijk leerdoel:

Het behouden van orde, en het adequaat gebruiken van mijn stem.

Gebruikte bronnen: (boeken, naslagwerken, methoden)

Drama. (z.d.). SLO. <https://www.slo.nl/thema/vakspecifieke-thema/kunst-cultuur/leerplankader-kunstzinnige-orientatie/leerlijnen/drama/>

<https://www.youtube.com/watch?v=5xZYFPJ0fps>

Ontwerp			
Tijd	Ontwerp van de activiteit	Didactische werkvormen en leerling-activiteiten	Organisatie en middelen
10/15 min	<p>Inleiding:</p> <p>Ik vertel de leerlingen wat we gaan doen tijdens mijn les drama:</p> <ul style="list-style-type: none">- Ik haal op of men nog weet wat drama is; wat we vorige week gedaan hebben; enz.- Jullie gaan ziekzijn uitbeelden door bewegen (en een passend geluid)- We kijken naar een video in het Engels, waarin bepaalde ziektekwalen worden benoemd.- We bepalen samen welke ziektes zijn laten zien, dit schrijf ik op een A3 – zowel in het Engels als in het Nederlands.- Ik laat één kind zijn/haar dier uitbeelden klassikaal- Ik vertel dat we naar buiten gaan en we daar een kring gaan vormen. Als ik in mijn handen klap gaan we rondjes lopen. Waarna ik weer in mijn handen klap ga je in een houding staan.	De leerlingen zitten in de kring en luisteren naar mijn uitleg	Digibord https://www.youtube.com/watch?v=5xZYFPJ0fps Lesvoorbereidingsformulier

	<ul style="list-style-type: none"> - Wanneer je stil staat in de 'houding' van je dier, gaan we kijken of we het kunnen raden. - Wanneer ik weer in mijn handen klap lopen we verder en bij de volgende klap kies je een nieuwe houding. 		
5/10 min	<p>Kern:</p> <p>De leerlingen gaan naar buiten en maken een kring.</p> <p>Wanneer ik dat roep, mogen ze beginnen met lopen en bij de volgende klap uitbeelden (houding aannemen).</p>	De leerlingen staan in een kring op het schoolplein en wachten tot aangeef dat ze mogen bewegen.	Jassen aan.
5/10 min	<p>Afsluiting:</p> <p>Ik wil de les afsluiten en stel nog een aantal vragen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.) Wat vond je goed gaan tijdens het uitbeelden? 2.) Wat vond je van het uitbeelden? 3.) Was er iemand die het heel lastig vond en misschien volgende keer extra hulp wil krijgen? 4.) Ik bedank de leerlingen voor hun inzet (en vertel of het doel gehaald is) <p>De leerlingen kunnen aansluitend buiten spelen.</p>		

Feedback mentor/begeleider en gesprekspunten met student

Rick, je hebt een boeiende les gegeven. De leerlingen waren zeer geïnteresseerd en betrokken bij het uitbeelden van de ziektebeelden. Het was geweldig om te zien hoe je zelf voorbeelden gaf en de betrokkenheid hooghield. Ik zou graag nog meer van dit soort lessen van jou willen zien, omdat je echt met passie lesgeeft en dit overbrengt op de leerlingen. Je weet de leerlingen te motiveren wanneer dat nodig is en biedt ondersteuning aan degenen die het moeilijk hebben. Blijf op deze weg en je zult er zeker komen!

Evaluatie en reflectie door student

Evaluatie van de activiteit

2. Heb je het doel van de activiteit wel/niet bereikt? Licht dit toe.

Ja, alle leerlingen hebben een ziektebeeld uitgebeeld. Samen met mijn docent hebben wij goed geobserveerd en gezien dat alle leerlingen actief ziektebeelden uitbeelden. Het werd voor sommige leerlingen na verloop onduidelijk, dit kan ik in een vervolgactiviteit verbeteren.

Reflectie op de activiteit

4. Terugblik: wat is er gebeurd?
5. Bewustwording: wat vond ik hierin belangrijk?
6. Besluit: wat zijn alternatieven voor een vervolgactiviteit?

- 1.) Alle leerlingen deden actief mee tijdens de opdracht.
- 2.) Ik vond het belangrijk de leerlingen te motiveren als ze het lastig vonden en ze te voorzien van positieve feedback.
- 3.) Een vervolg les zal ik kiezen voor een ander thema waarin de leerlingen nog meer vrijheid hebben.

Reflectie op het persoonlijk leerdoel

4. Wat is er gebeurd?
5. Wat vond ik hierin belangrijk?
6. Wat betekent dit voor je (volgend) persoonlijke leerdoel?

- 4.) Ik heb de orde gehouden tijdens mijn les.
- 5.) Ik vond het belangrijk mijn verwachtingen uit te spreken en duidelijke regels te stellen.
- 6.) Ik wil dit doel graag nog verder uitwerken zodat alle lessen vloeiend verlopen.

3.3. LES MUZIEK

Stageschool: Sint Nicolaasschool	Student: Rick Bakker	Moduleperiode:2
Mentor: Arnoldus van der Werff	Groep: 5	Aantal kinderen: 25
Korte omschrijving van de activiteit: We gaan muziek maken, bewegen op muziek en naar muziek luisteren en uittekenen op papier.	Ontwikkelingsgebied/Vakgebied: Muziek	Datum: 25-05-2023

Betekenenissen	Beginsituatie	Doel en activiteit(en)
<i>De aan te bieden activiteiten hebben naar mijn idee de volgende betekenis voor kinderen.</i>	<i>Beschrijf zo nauwkeurig mogelijk wat de kinderen al weten en kunnen. Leg hierbij de relatie met het doel van de activiteit. Raadpleeg je mentor.</i>	<i>Geef concreet aan wat de kinderen aan het eind van de activiteit beheersen Formuleer het doel SMART</i>
<p>Betekenis:</p> <p>Door de leerlingen te laten componeren leren ze nieuwe ritmes bedenken. Dit ondersteunt het creatieve brein.</p>		
<p>Beginsituatie:</p> <p>Vandaag ga ik de leerlingen een eigen ritme voor de klas laten spelen. De rest van de klas doet het ritme na.</p>		
<p>Doel:</p> <p>De leerlingen kunnen voor het einde van de les allemaal zelf een ritme voor de klas spelen met hun eigen lichaam.</p>		
<p>Persoonlijk leerdoel:</p> <p>Ik wil tijdens mijn les dat alle leerlingen actief meedoen. Ik ga dit doel behalen door op te letten wie niet gemotiveerd is en proberen deze leerlingen toch te motiveren.</p>		
<p>Gebruikte bronnen: (boeken, naslagwerken, methoden)</p> <p>KVB model in 4 Minuten! - Meester Casper - YouTube</p>		

Ontwerp			
Tijd	Ontwerp van de activiteit	Didactische werkvormen en leerling-activiteiten	Organisatie en middelen
2 min	<p>Inleiding:</p> <p>Ik vertel de leerlingen de planning van mijn les.</p> <p>Ik vertel de leerlingen de regels tijdens mijn les.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.) Ik verwacht dat iedereen probeert mee te doen. Vind je het lastig of lukt het even niet dan geef je dat aan en vinden we een passende oplossing. 2.) Ik hoop dat je met plezier meedoet. Laat al je emoties gaan in de het ritme. 3.) Ik waarschuw niet vaak. <p>Ik vertel de leerlingen wat ik hoop dat de leerlingen bereiken: doelen opnoemen.</p>	De leerlingen zitten aan hun eigen tafel.	
30 min	<p>Kern:</p> <p>Ik doe een ritme voor om de klas weer warm te krijgen. De leerlingen doen dit ritme na.</p> <p>De leerlingen mogen even nadenken en oefenen wat voor ritme ze willen spelen.</p> <p>Ik roep iedere leerling naar voren en die mag zijn zelf gecomponeerde ritme spelen. De klas herhaalt het ritme. We analyseren daarna gezamenlijk klassikaal het ritme volgens het KVB-model.</p> <p>Componeren en improviseren is waar we aandacht aan besteden.</p>	De leerlingen zitten op hun eigen plek totdat ze het ritme voor de klas mogen spelen.	
2 min	<p>Afsluiting:</p> <p>Ik sluit de af door een aantal vragen te stellen.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.) Wat sprak je het meeste aan en waarom? 2.) Wat vond je lastig en waarom? 3.) Wat zou je graag in een volgende muziekles willen zien? <p>Ik bedank de leerlingen voor hun aandacht en inzet.</p>	De leerlingen zitten op hun eigen plek.	

Feedback mentor/begeleider en gesprekspunten met student

Rick, je hebt een ontzettend waardevolle les gegeven. De leerlingen waren enthousiast, gemotiveerd en deden actief mee. Het verraste me dat alle leerlingen de moed hadden om deel te nemen. Voor een vervolgles zou ik je willen aanmoedigen om zang toe te voegen. Dit lijkt me een leuke uitdaging voor zowel jou als de leerlingen.

Evaluatie en reflectie door student

Evaluatie van de activiteit

3. *Heb je het doel van de activiteit wel/niet bereikt? Licht dit toe.*

Ja, alle leerlingen hebben klassikaal een ritme gecomponeerd.

Reflectie op de activiteit

7. *Terugblik: wat is er gebeurd?*
8. *Bewustwording: wat vond ik hierin belangrijk?*
9. *Besluit: wat zijn alternatieven voor een vervolgactiviteit?*

1. De leerlingen waren op actieve manier betrokken bij de opdracht. Ze vonden het componeren onwijs leuk om te doen.
2. Ik vond het belangrijk om de kinderen te motiveren, stimuleren en feedback te geven waar nodig. Tevens was het belangrijk voor mij dat iedereen mee durfde en wilde doen.
3. Ik heb mij geïnspireerd op de lessen van Jelmer Sikma, en wil in een vervolgles mijn inspiratie putten uit de delen twee en drie van zijn lessenserie.

Reflectie op het persoonlijk leerdoel

7. *Wat is er gebeurd?*
8. *Wat vond ik hierin belangrijk?*
9. *Wat betekent dit voor je (volgend) persoonlijke leerdoel?*

- 1) *Tijdens de les heb ik de leerlingen die minder gemotiveerd waren goed kunnen motiveren door ze te voorzien van feedback.*
- 2) *Ik vond het belangrijk om positieve feedback te geven aan de leerlingen om ze vertrouwd te doen voelen binnen de omgeving.*
- 3) *Ik ga hierover in overleg met mijn mentor omdat ik van mening ben dat het leerdoel is behaald. Samen stellen we een nieuw doel, waarschijnlijk op organisatorisch vlak.*

4. REFLECTIE

4.1. HOE DRAGEN DE LESSEN BIJ AAN DE CREATIVITEIT VAN DE KINDEREN?

Gedurende mijn afgelopen drie lessen, beeldend, drama en muziek, heb ik ervoor gekozen om de kinderen volledige vrijheid te geven. Mijn rol was aanwezig zijn, sturen, motiveren en input geven, maar het echte werk kwam voornamelijk van de leerlingen zelf. Ik wilde dat ze hun eigen creatieve pad zouden volgen en dat hun eigen intrinsieke motivatie zou zegevieren.

In de beeldende les gaf ik de leerlingen houvast en ik moedigde hen aan om hun eigen ideeën en expressie te verkennen. Het was geweldig om te zien hoe ze zichzelf uitdrukten op unieke en persoonlijke manieren. Geen twee werken waren hetzelfde, en dat was precies wat ik hoopte te bereiken.

Bij de dramales gaf ik de leerlingen de ruimte om hun eigen uitbeeldingen te bedenken en uit te voeren. Ik stimuleerde hen om hun verbeelding te gebruiken. De uitdaging lag erin om dit pakkend en niet té uitdagend te maken voor de kleuters. Hierin heb ik denk ik een goede zet gedaan door een pakkend thema te hanteren en ze goed 'aan het handje' te houden waar nodig. Het was geweldig om te zien hoe ze hun creativiteit de vrije loop lieten.

In de muziekles daagde ik de leerlingen uit om hun eigen ritmes te componeren. Sommigen creëerden vrolijke klanken, terwijl anderen juist kozen voor emotionele, of harde of zachte klanken. Het was prachtig om te horen hoe ze hun gevoelens en gedachten in geluid vertaalden.

Door de leerlingen te stimuleren hun eigen ideeën te verkennen en hun intrinsieke motivatie te laten zegevieren, leren ze niet alleen creatieve vaardigheden, maar ook zelfvertrouwen, probleemoplossend vermogen te vinden.

Het was een inspirerende ervaring om te zien hoe de leerlingen zichzelf uitdrukten en groeiden tijdens deze drie lessen. Ik ben er trots op dat ik hen heb kunnen begeleiden op deze ontdekkingsstocht en ik kijk ernaar uit om hen verder te inspireren in hun creatieve reis.

4.2. HOE DRAGEN DE LESSEN BIJ AAN DE KERNDOELEN?

Stichting SLO stelt drie kerndoelen voor het leergebied kunstzinnige oriëntatie:

- 54 De leerlingen leren beelden, taal, muziek, spel en beweging te gebruiken om er gevoelens en ervaringen mee uit te drukken en om ermee te communiceren;

In alle drie de gegeven lessen kwam expressie aan bod, zowel op gebied van beelden (lees: de beeldende les), muziek (lees: de muziekles), taal (lees: alle drie) en spel en beweging (lees: de dramales)

- 55 De leerlingen leren op eigen werk en dat van anderen te reflecteren;

Ik heb alle leerlingen actief betrokken bij het werk van elkaar. Dit kwam het sterkst naar voren bij de drama- en muzieklessen, omdat deze klassikaal zijn uitgevoerd. De beeldende les had ik sterker klassikaal willen reflecteren, maar helaas heb ik daarvoor geen mogelijkheid gehad.

- 56 De leerlingen verwerven enige kennis over en krijgen waardering voor aspecten van cultureel erfgoed.

Aan kerndoel 56 heb ik vooralsnog geen aandacht kunnen besteden binnen de gegeven lessenreeks. Wel wil ik graag de notie maken dat ik veel reis binnen Nederland en binnen Europa en daar veel 'cultuur snuif'. Deze ervaringen neem ik graag mee binnen de klas en deel ik met de leerlingen. Ik denk dat ik buiten deze lessenreeks om hiertoe wel degelijk aandacht besteed aan dit kerndoel.

4.3. CONCRETE LEERPUNTEN VOOR MIJN TOEKOMST

Deze leerpunten zijn gericht op het vergroten van mijn expertise binnen de kunstzinnige oriëntatie en het verbeteren van mijn klassenmanagementvaardigheden.

Ten eerste is een belangrijk leerpunt voor mij om vaker kunstzinnige lessen te geven. Door regelmatig met de leerlingen te werken aan dit specifieke onderwerp, kan ik mijn kennis en vaardigheden op dit gebied verder ontwikkelen en verdiepen. Dit stelt me in staat om mijn lessen steeds beter af te stemmen op de behoeften en interesses van de leerlingen en hen zo optimaal mogelijk te begeleiden in hun leerproces.

Daarnaast wil ik mijn klassenmanagement naar een hoger niveau tillen. Ik wil mijn vaardigheden verbeteren op het gebied van structuur, orde, en het creëren van een positief en veilig leerklimaat in de klas. Ik wil leren hoe ik effectiever kan omgaan met eventuele gedragsproblemen en hoe ik de betrokkenheid en motivatie van de leerlingen kan vergroten.

Om deze leerpunten te realiseren, plan ik concrete acties. Allereerst zal ik extra literatuur en bronnen raadplegen over het gekozen onderwerp, zodat ik mijn kennis kan verdiepen en op de hoogte ben van recente ontwikkelingen.

Verder wil ik mijn observatievaardigheden versterken door regelmatig andere docenten te observeren die ervaren zijn in het geven van lessen over het gekozen onderwerp. Door te kijken naar hun aanpak en interactie met de leerlingen, kan ik nieuwe inzichten verwerven en inspiratie opdoen voor mijn eigen lessen. Bovendien wil ik feedback vragen aan mijn collega's en eventueel een mentor inschakelen om mijn ontwikkeling te ondersteunen en begeleiden.

Tot slot zal ik doorgaan met het reflecteren op mijn eigen lessen en ervaringen. Door regelmatig terug te kijken op mijn lessen en te evalueren wat goed ging en wat verbeterd kan worden, kan ik mijn aanpak steeds verder optimaliseren. Ik zal gebruikmaken van reflectiemethoden zoals het bijhouden van een lesdagboek of het voeren van reflectiegesprekken met collega's.

Met deze concrete leerpunten en bijbehorende acties ben ik ervan overtuigd dat ik mijn expertise op het gekozen onderwerp kan vergroten en mijn klassenmanagement naar een hoger niveau kan tillen. Dit zal resulteren in effectievere en beter georganiseerde lessen.

NAWOORD

Ten eerste wil ik mijn oprechte dank betuigen aan Jozé Koorenhof en Arnoldus van der Werff, mijn mentoren op de Sint Nicolaasschool in Haren. Zij stelden hun klaslokaal voor mij open en boden mij de mogelijkheid om mijn opdrachten en experimenten uit te voeren. Dit is voor mij van onschatbare waarde en biedt ervaringen en lessen welke niet plenair te leren zijn.

Daarnaast wil ik mijn waardering uitspreken voor de leraren van NHL Stenden Hogeschool in Leeuwarden. De inspiratielessen hebben mijn horizon verbreed en mijn begrip en plezier binnen de kunsteducatie vergroot.

Natuurlijk mag mijn lieve vriendin Femke niet ontbreken, die mij niet alleen mentaal heeft gesteund gedurende deze periode, maar ook actief heeft geholpen met meedenken van dit verslag het geheel weer een stukje beter heeft helpen maken.

Last but not least, spreek ik mijn dankbaarheid uit aan de medestudenten wie voor mij als klankbord hebben gediend gedurende de uitvoer van deze opdrachten, Jelmer Sikma en Roy Lijkelema in het bijzonder.

Dankzij hun onwijs waardevolle bijdrage heb ik deze opdrachten kunnen voltooien en ben ik een kinderstapje dichterbij de eindstreep gekomen.

BIBLIOGRAFIE

Kunst- en cultuurvakken: waarom? (z.d.). SLO. <https://www.slo.nl/thema/vakspecifieke-thema/kunst-cultuur/kunst-cultuurvakken/>

Lopez-Garrido, G. (2023). Self-Efficacy Theory in Psychology: Definition & Examples. *Simply Psychology*. <https://www.simplypsychology.org/self-efficacy.html>

Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek. (2022a). Wat is het belang van cultuuronderwijs? *Leraar24*. <https://www.leraar24.nl/73111/wat-is-het-belang-van-cultuuronderwijs/>

Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek. (2022b). Wat zijn de leereffecten van kunstonderwijs? *Leraar24*. <https://www.leraar24.nl/50703/leereffecten-van-kunstonderwijs/>

Wij-leren.nl. (2018). Draagt kunsteducatie bij aan sociaal-emotionele vaardigheden? *Wij-leren.nl*. <https://wij-leren.nl/kunsteducatie-bijdrage-sociaal-emotionele-vaardigheden.php>

Winner, E., Goldstein, T., & Vincent-Lancrin, S. (2013). *Art for Art's Sake?* OECD Publishing.